

Szent és profán állataink

előadássorozat

Iseum Savariense

2017. március 8. - május 10.

2017. március 8. 17.00

Az égöv állatai egy kultuszképen

A Mithras-dombormű vallástörténeti és csillagászati megközelítésben

Mithras tiszteletének központi motívuma a bikaölés jelenete. Egykor korszakos felismerés volt, hogy a kép szereplői: a bika (*Taurus*), a kutya (*Canis Maior* illetve *Canis Minor*), a skorpió (*Scorpio*), a kígyó (*Hyda*) és a holló (*Corax*) nemcsak állatok, de csillagképek is.

Mit jelentett a nyilvánvalóan az égbolton zajló titokzatos cselekmény? Ki és miért öli meg a bikát? Azaz ki is valójában a titokzatos Mithras?

Ezekre a kérdésekre keressük a választ a Sárkesziben feltárt Mithraeum kultuszképe kapcsán.

Előadók:

Sosztarits Ottó régész

Kovács József csillagász

2017. március 29. 17.00

Kutyák az égen és az alvilágban

A kutyákhoz ókori vallási képzetek sokasága kötődik. Kutya volt Artemis, Hekate és Silvanus kísérője, de háromfejű kutya, a Kerberosz/Cerberus őrizte az alvilág kapuját. A kutya természetesen csillagképek formájában az égbolton is megjelent. A Nagy Kutya csillagkép legfényesebb csillaga, a Sirius (Sothis) az egyiptomiak csillaghitében játszott fontos szerepet. A germánoknál - amint az a szelestei temető anyagából is kitűnik - szintén különleges, megbecsült szerep jutott a kutyáknak.

Előadók:

Sosztarits Ottó régész

Tugya Beáta zoológus

Kovács József csillagász

2017. április 12. 17.00

A legbölcsebb madár - A szent Íbisz

Thot volt a bölcsesség istene az ókori Egyiptom földjén. Oltalma alatt állt az írás és az orvoslás. Ő volt az istenek jegyzője, de benne tisztelték a Világ rendjének őrét is. Alakját hagyományosan horgas csőrű vízimadár-fejjel megjelenő férfiként, ritkábban pávián alakban jelenítették meg. Isten alakban madárként az egyiptomi, más néven szent íbiszben testesült meg. Az Afrikában őshonos, de Európa atlanti partvidékén is megtelepedett madárfaj Egyiptomban már ritka

kóborló, egykor azonban hatalmas csapatokban népesítette be a Nílus torkolatvidékét.

Előadók:

Dankovics Róbert muzeológus

Liptay Éva egyiptológus

Sosztarits Ottó régész

2017. április 26. 17.00

Állatos mesék – mesés állatok. A csalogány és a sólyom az állatmesékben

A csalogány és a sólyom története az európai irodalom első meséje. Aiszóposz rövid, csattanós végű fabuláit az emberi tulajdonságokkal felruházott állatokról a mai napig olvassuk gyermekeinknek. Nem varázslatos mesevilágba csöppenünk, a mesék gyakran reálisak, szomorúak, és példázatokkal világítanak meg életbölcsséget. Nincsenek csodák, mégis többször hangot kap a remény, hogy a gonoszság végül elnyeri büntetését, és a gyengék fölött nem mindig győz a hatalmas.

Előadók:

Mészáros Irén történész

Dankovics Róbert muzeológus

2017. május 10. 17.00

Cinkosok és áldozatok, álARCOK. Állatszereplők az „ördögös bűjölésben bájolásban”.

A 16–18. századi Magyarországon ördöggel való cimborálással, boszorkánysággal gyanúsított személyek ellen folytatott büntetőperek közül ma mintegy ezer ismert. A vádak szerint a boszorkányok gyakran öltöttek állatalakot, hozzájuk hasonlóan mágikus erővel bíró állatok – familiárisok – segítették őket. A bűbájosság áldozataiként sokszor az emberek által tartott haszonállatok is megjelentek. Az előadás az állatfigurák mágiában betöltött funkcióját vizsgálja a Vas vármegyei, 16–18. századi boszorkányperek szövegei alapján, valamint betekintünk a varázslásban gyakran főszereplő békák természetrajzába.

Előadók:

Varga Eleonóra történész

Dankovics Robert muzeológus

A belépés ingyenes.

A rendezvénysorozat a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósul meg.